

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

 К.В. Балабанов
« 01 липня » 2019 р.

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

«ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ третій рівень вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ доктор філософії
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 03 Гуманітарні науки
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 032 Історія та археологія
(шифр та найменування спеціальності)

Назва освітньо-наукової програми

Спеціалізація (за необхідністю) _____

СХВАЛЕНО

Протокол засідання Вченої ради МДУ

« 27 » серпня 20 19 р. № 11

Освітня програма вводиться в дію з 01 вересня 20 19 р.

Ректор К.В. Балабанов К.В. Балабанов

(наказ № 231 від 01 липня 20 19 р.)

« 01 » липеня 2019 р.

I. Преамбула

1. Освітньо-наукову програму за спеціальністю 032 Історія та археологія розроблено і внесено кафедрою історичних дисциплін Маріупольського державного університету.

2. Затверджено та надано чинності рішенням Вченої ради МДУ від 27 червня 2019 р., протокол №11.

3. Розробники програми:

Романцов Володимир Миколайович – доктор історичних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри історичних дисциплін, Маріупольський державний університет;

Лисак Вікторія Феофанівна – доктор історичних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, декан історичного факультету, Маріупольський державний університет;

Волониць Віра Степанівна – кандидат історичних наук, доцент, Маріупольський державний університет.

4. Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Докашенко Галина Петрівна – доктор історичних наук, завідувач кафедри вітчизняної та зарубіжної історії Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Литвиненко Роман Олександрович – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри всесвітньої історії та археології Донецького національного університету імені Василя Стуса.

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Обмеження щодо форм навчання	Денна, заочна
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з історії та археології
Кваліфікація в дипломі	Галузь знань – 03 Гуманітарні науки Спеціальність – 032 Історія та археологія Освітньо-наукова програма – Історія та археологія
Опис предметної області	<p>Об’єкт вивчення: процеси історичного розвитку суспільства; соціальні явища в часі та просторі; історія України; історіографія; пам’ятки історії, археології та культури; історична регіоналістика, сучасний методологічний інструментарій; теоретичні концепції, які використовуються у процесі пізнавальної діяльності; історичні та історіографічні джерела.</p> <p>Цілі навчання: підготовка висококваліфікованих докторів філософії за фахом; формування активного дослідника, для якого властиві знання власного фаху і предмету дослідження, ґрунтовна обізнаність із методологічними підходами і сучасними методами історичного дослідження; володіння на високому рівні навичками і технологіями пошуку та обробки наукової інформації; застосування набутих компетентностей у викладацькій, комунікаційній, аналітично-консультативній та менеджерській діяльності.</p> <p>Методи, методики та технології: загальнонаукові методи; теоретичні, емпіричні та експлікативні методи наукового пізнання; методи збору та обробки і співставлення інформації з історичних джерел; методи наукових досліджень історичних явищ; методики представлення результатів наукових досліджень та їхньої імплементації у навчальний процес.</p> <p>Інструменти та обладнання: комп’ютерні центри з доступом до мережі Інтернет; наукова бібліотека із спеціалізованими читальними залами з електронними каталогами; редакційно-видавничий відділ; мультимедійні та відео-аудиторії.</p>

III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття третього (освітньо-наукового) ступеня вищої освіти. Тип диплому

Структура програми: освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії з історії та археології складається з двох частин – освітньої та наукової компоненти.

Обсяг освітньої програми доктора філософії становить 48 кредитів ЄКТС, строк навчання – 4 роки.

Цикл загальної підготовки складає 46%; цикл професійної підготовки – 54%. Нормативна частина – 75%; варіативна частина – 25%.

Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

Освітньо-наукова програма та розроблений на її підставі навчальний план аспірантури є основою для формування аспірантом індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи, які погоджуються з науковим керівником та затверджуються вченою радою Маріупольського державного університету.

IV. Перелік компетентностей випускника

1.	Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі історії, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.
2.	Загальні компетентності (ЗК)	<ul style="list-style-type: none"> – оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору (ЗК-1); – здобуття глибинних знань зі спеціальності 032 Історія та археологія, зокрема засвоєння основних сучасних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, стану розвитку історичної науки, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку (ЗК-2); – набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності (ЗК-3); – здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів зі спеціальності (ЗК-4).
3.	Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	<ul style="list-style-type: none"> – здобуття наукових знань з актуальних питань суспільних процесів історії України нового та новітнього часу, локальної історії, української історіографії, розуміння власного внеску в історичну науку (СК-1); – здатність знаходити, відбирати, контекстуалізувати, інтерпретувати, аналізувати архівний та опублікований документальний матеріал для розв'язання відповідних наукових завдань (СК-2); – набуття навичок проектування, здійснення та презентації комплексного історичного дослідження із застосуванням широкого кола сучасних прикладних методів, технологій та аналітичного інструментарія, керуючись принципами наукової етики та академічної доброчесності, вирішення науково-освітніх завдань (СК-3); – здатність розв'язувати комплексні проблеми, продукувати нові знання, які мають теоретичне та практичне значення, фахово розвиватися та самовдосконалюватися (СК-4).

V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

1. Визначені ОНП кінцеві, підсумкові та інтегративні результати навчання, що визначають нормативний зміст підготовки:

Шифр	Програмні результати навчання
РН-1.	Керуватися принципами наукової етики, не допускати плагіату, привласнення наукових ідей, фальсифікацій, діяти у відповідності до вимог інтелектуальної чесності та нетерпимості до порушення академічної доброчесності.
РН-2.	Вміти систематизувати, узагальнювати, аналізувати суспільні процеси, вирішувати завдання, що виникають у науковій діяльності.
РН-3.	Вміти здійснювати автономний науковий пошук, самостійний відбір історичних джерел, обробку інформації в фундаментальних та прикладних дослідженнях історичної науки, проектувати та презентувати ґрунтовне наукове дослідження.
РН-4.	Вміти комунікувати з колегами, широкою науковою спільнотою та громадськістю з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань.
РН-5.	Вміти застосовувати у науковій та викладацькій діяльності категорійно-понятійний апарат, новітні теорії, концепції, загальнонаукові та спеціальні методи.
РН-6.	Вміти використовувати міждисциплінарні підходи для проведення порівняльних досліджень соціальних процесів, їх узагальнення; встановлювати спільне та відмінне у світовій історії.
РН-7.	Застосовувати різноманітну джерельну базу, історіографічний доробок для реконструкції історії України, здійснювати історіографічний аналіз досліджуваної проблеми, розуміти потребу безперервного саморозвитку та самовдосконалення.
РН-8.	Застосовувати у процесі пізнання емпіричні та теоретичні методи, критично оцінювати результати науково-дослідної роботи, визначати перспективи подальших досліджень.
РН-9.	Застосовувати академічну українську та іноземні мови у професійній діяльності.

2. Стиль та методика навчання

А) Підходи до викладання та навчання.

Теоретичне навчання здійснюється на основі поєднання лекційних та семінарських (практичних) занять з самостійною роботою здобувача вищої освіти. Практична підготовка передбачає проходження науково-дослідної або асистентської практики.

Б) Система оцінювання.

Формами підсумкового контролю є екзамени, заліки, а також диференційовані заліки, які проводяться для оцінювання якості виконання та захисту звітів з науково-дослідної або асистентської практики. Проміжний та поточний контроль здійснюється у формі виконання індивідуальних науково-дослідних завдань (аналітичних записок, есе, складання порівняльних характеристик тощо), модульних контрольних робіт тощо.

3. Рекомендований перелік навчальних дисциплін і практик. Розподіл змісту освітньо-професійної програми підготовки, навчальний час за циклами підготовки.

Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії з історії та археології становить 48 кредитів ЄКТС.

Розподіл змісту освітньої складової програми за циклами дисциплін та критеріями нормативності і вибірконості наведено у табл. 1.

Таблиця 1

**РОЗПОДІЛ ЗМІСТУ ОСВІТНЬОЇ СКЛАДОВОЇ
ЗА КРИТЕРІЯМИ НОРМАТИВНОСТІ ТА ВИБІРКОВОСТІ**

Цикл дисциплін	Загальна кількість кредитів	У тому числі:	
		нормативні дисципліни, кредитів	вибіркові дисципліни, кредитів
Загальна підготовка	22	22	–
Професійна підготовка	22	10	12
Практична підготовка (науково-дослідна або асистентська практика)	4	4	–
Усього	48 (100%)	36 (75%)	12 (25%)

Формами підсумкового контролю з навчальних дисциплін є екзамени, заліки, а також диференційовані заліки, які проводяться для оцінювання якості навчання (табл. 2).

Таблиця 2

ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОНП

Код н/д	Шифр дисципліни за навчальним планом	Компоненти освітньої програма (навчальні дисципліни, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ ОНП				
<i>Дисципліни циклу загальної підготовки</i>				
OK1.	ЗП1	Актуальні проблеми філософії	5	Залік
OK2.	ЗП2	Методологія наукової діяльності	4	Екзамен
OK3.	ЗП3	ІКТ в сучасних наукових дослідженнях	3	Залік
OK4.	ЗП4	Наукова комунікація іноземною мовою	6	Екзамен
OK5.	ЗП5	Ділова українська мова	3	Залік
<i>Дисципліни професійної підготовки</i>				
OK6.	ПП1	Історія України: сучасне бачення	5	Екзамен
OK7.	ПП2	Актуальні проблеми української історіографії	5	Екзамен
OK8.	ПП3	Новітні підходи до методики та методології історичного дослідження	5	Екзамен
OK9.	ПП4	Науково-дослідна / асистентська практика	4	Диференційований залік
ВИБІРКОВІ КОМПОНЕНТИ ОНП				
<i>Дисципліни професійної підготовки</i>				
BK1.	ВПП1	Дисципліна за вибором 1	4	Залік
BK2.	ВПП2	Дисципліна за вибором 2	4	Залік

Опис нормативних навчальних дисциплін наведено в Додатку А.

Взаємозв'язок між отриманими компетентностями, досягнутими результатами навчання та навчальними дисциплінами представлено у Додатку Б.

Пакети вибіркових дисциплін професійної підготовки є відкритими, їх розробляє кафедра історичних дисциплін. Варіативні дисципліни обираються аспірантом з урахуванням тематики дисертаційного дослідження (аспірант має обрати 2 дисципліни). Здобувач має право обирати навчальні дисципліни, що пропонуються для другого (магістерського) рівня вищої освіти і які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням із своїм науковим керівником та завідувачем кафедри.

Схематично співвідношення між результатами навчання та компетентностями представлено у табл. 3.

Таблиця 3

**МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ВИЗНАЧЕНИХ ОНП
РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ**

Програмні результати навчання / Навчальна дисципліна		Компетентності								
		Інтегральна компетентність	Загальні компетентності				Спеціальні (фахові) компетентності			
			ЗК-1	ЗК-2	ЗК-3	ЗК-4	СК-1	СК-2	СК-3	СК-4
РН-1	ОК1	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі історії, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики	+	+				+	+	
	ОК2		+	+				+	+	+
	ОК3				+		+	+	+	
	ОК4		+		+	+			+	
	ОК5		+		+	+		+	+	
	ОК7		+	+			+	+	+	+
	ОК8		+	+			+	+	+	+
	ОК9			+	+	+	+	+	+	+
РН-2	ОК1		+				+	+		
	ОК2	+	+				+	+	+	
	ОК5	+		+	+		+	+		
	ОК6		+			+	+	+	+	
	ОК7	+	+			+	+	+	+	
	ОК8	+	+			+	+	+	+	
	ОК9		+	+	+	+	+	+	+	
РН-3	ОК3			+		+	+	+		
	ОК4	+		+	+			+		
	ОК6		+			+	+	+	+	
	ОК7	+	+			+	+	+	+	
	ОК8	+	+			+	+	+	+	
РН-4	ОК1	+	+				+	+		
	ОК2	+	+				+	+	+	
	ОК4	+		+	+			+		
	ОК5	+		+	+		+	+		
	ОК6		+			+	+	+	+	
	ОК7	+	+			+	+	+	+	
	ОК8	+	+			+	+	+	+	
	ОК9		+	+	+	+	+	+	+	

Програмні результати навчання / Навчальна дисципліна		Компетентності									
		Інтегральна компетентність	Загальні компетентності				Спеціальні (фахові) компетентності				
			ЗК-1	ЗК-2	ЗК-3	ЗК-4	СК-1	СК-2	СК-3	СК-4	
PH-5	OK1		+	+					+	+	
	OK2		+	+					+	+	+
	OK5		+		+	+			+	+	
	OK6			+				+	+	+	+
	OK7		+	+				+		+	+
	OK8		+	+				+		+	+
	OK9			+	+	+		+		+	+
PH-6	OK1		+	+					+	+	
	OK2		+	+					+	+	+
	OK6			+				+	+	+	+
	OK7		+	+				+	+	+	+
	OK8		+	+				+	+	+	+
	OK9			+	+	+		+	+	+	+
PH-7	OK1		+	+					+	+	
	OK3				+			+	+	+	
	OK6			+				+	+	+	+
	OK7		+	+				+	+	+	+
	OK8		+	+				+	+	+	+
	OK9			+	+	+		+	+	+	+
PH-8	OK2		+	+					+	+	+
	OK3				+			+	+	+	
	OK8			+				+	+	+	+
PH-9	OK4		+			+				+	
	OK5		+		+	+			+	+	
	OK9			+	+	+		+	+	+	+

VI. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Публічний захист наукових досягнень у формі дисертації. Обов'язковою умовою допуску до захисту дисертаційної роботи є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.
Вимоги до дисертаційної роботи	<p>Дисертаційна робота на здобуття ступеня доктора філософії з історії та археології є самостійним, розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання історичної науки, результати якого становлять оригінальний внесок автора у суму знань у цій галузі знань.</p> <p>Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії з історії та археології готується державною мовою у вигляді спеціально підготовленого документа на правах рукопису в твердій палітурці та в електронній формі.</p> <p>Основні наукові результати дисертації мають пройти апробацію (участь у конференціях, конгресах, симпозиумах, семінарах тощо) та повинні бути висвітлені у наукових публікаціях здобувача.</p> <p>Вимоги до оформлення дисертації, її структурних елементів, кількості та рівня публікацій визначаються Міністерством освіти і науки України.</p> <p>Дисертаційна робота перевіряється на предмет дотримання принципів академічної доброчесності, а саме на наявність академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації відповідно до процедури, визначеної системою забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Університету.</p> <p>Виявлення в поданій до захисту дисертації академічного плагіату є підставою для відмови у присудженні наукового ступеня доктора філософії (п. 6, ст. 6 Закону України «Про вищу освіту»).</p>
Вимоги до атестаційного/ єдиного державного кваліфікаційного екзамену (екзаменів) (за наявності)	–
Вимоги до публічного захисту (демонстрації)	<p>Захист відбувається відкрито та публічно на засіданні спеціалізованої вченої ради. Захист дисертації повинен мати характер відкритої наукової дискусії, в якій зобов'язані взяти участь голова та члени ради. Під час захисту забезпечується аудіо- та відеозапис засідання спеціалізованої вченої ради, що оприлюднюються на офіційному сайті Університету відповідно до чинного законодавства.</p> <p>Вимоги щодо процедури та особливих умов проведення публічного захисту визначаються Кабінетом міністрів України.</p>

VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У Маріупольському державному університеті функціонує система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;

3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;

4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;

6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти;

9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за його поданням оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються НАЗЯВО та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

VII. Наукова складова програми

Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом наукового керівника та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

Освітньо-наукова програма передбачає досягнення наступних результатів науково-дослідної діяльності протягом чотирирічного періоду навчання у аспірантурі:

- робота над дисертацією;
- участь у наукових семінарах (обговорення проміжних результатів наукових досліджень);
- підготовка наукових публікацій у наукових фахових виданнях, у міжнародних рецензованих виданнях, у наукових періодичних виданнях інших держав та у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз;
- участь у наукових конференціях різного рівня, підготовка тез доповідей;
- оформлення та захист дисертаційної роботи.

Напрями дослідження, що визначатимуть потенційну тематику дисертаційних робіт

1. Трансформації місцевого самоврядування у Південній Україні в другій половині XIX – на початку XX ст.
2. Повсякденне життя міського населення у Південній Україні в другій половині XIX – на початку XX ст.
3. Повсякденне життя освітянських працівників у Південній Україні в другій половині XIX – на початку XX ст.
4. Преса – чинник повсякденності міських жителів України кінець XIX – на початку XX ст.
5. Повсякденне життя працівників металургійної промисловості України 20 – 30-х рр. XX ст.
6. Повсякденне життя працівників машинобудівної промисловості України 20 – 30-х рр. XX ст.

7. Повсякденне життя українських селян 20 –30-х рр. ХХ ст.
8. Південна Україна доби Української держави гетьмана Павла Скоропадського.
9. Південна Україна доби Директорії УНР.
10. Формування історичної пам'яті українського суспільства у другій половині ХХ ст.
11. Жінки Півдня України у роки німецької окупації 1941 – 1944 рр.
12. Реабілітація жертв політичних репресій Донецької та Луганської областей друга половина 50-х рр. ХХ – початок ХХІ ст.

ОПИС НОРМАТИВНИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН*Дисципліни циклу загальної підготовки***ОК1. Актуальні проблеми філософії**

Мета вивчення курсу: набуття аспірантами глибоких знань про генезис, розвиток і сутність філософських ідей у всесвітній культурі, детальне знайомство із сучасною філософією, повне опанування філософськими методами, аналізом та вирішенням філософських проблем сучасності.

Завдання курсу: глибоке відтворення змісту філософських ідей від античності до сьогодення, вирішення філософських проблем буття, теорії пізнання, людини, суспільства, освіти на сучасному рівні.

Змістові модулі:

1. Актуальні проблеми філософії і методології науки
2. Філософія як основа соціально-гуманітарного знання

ОК2. Методологія наукової діяльності

Мета вивчення курсу є формування знань з методології, теорії методу і процесу, психології, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності на етапах аспірантських досліджень, розвиток умінь та навичок організації дослідницького процесу, формування культури та навичок проведення досліджень, впровадження їх результатів у практику діяльності організацій. Курс передбачає також формування у аспірантів здатності та готовності до виконання професійних функцій в академічних науково-дослідних організаціях, до аналітичної та інноваційної діяльності в професійних областях, відповідних напряму підготовки.

Завдання курсу: теоретична підготовка аспірантів з питань формування науково-дослідного мислення; сутності понять і категорій методологій наукових досліджень; організації процесу наукового дослідження; вибору об'єктів наукового дослідження; застосування теоретичних та емпіричних методів дослідження; методик дослідження, їх змісту і принципів розробки; планування науково-дослідних робіт; принципів побудови наукового дослідження, розробки основних етапів та форм процесу наукового дослідження; організації науково-дослідної роботи аспірантів; сутності понять гносеології і її місця в системі наукових знань; діалектики як системи принципів, законів і категорій; специфіки наукового пізнання та науково-дослідної діяльності типології методів наукового пізнання; сутності понять синергетики і евристики; змісту та структури процесу наукового дослідження; формування та обґрунтування наукових гіпотез; оволодіння традиційними та сучасними інноваційними методами проведення досліджень; інформаційного забезпечення процесу наукового дослідження оформлення результатів наукових досліджень та впровадження їх у практику; процедури підготовки до захисту, захист і оформлення документації за підсумками закінченого дисертаційного дослідження; визначення суспільної ефективності наукових досліджень; формування уявлень про роботу в науково-дослідному колективі.

Змістові модулі:

1. Сутність поняття науки і методологія наукових досліджень.
2. Технологія та методи наукових досліджень.
3. Структура, оформлення і захист дисертаційної роботи.
4. Види та правила оформлення наукових публікацій.

ОК3. ІКТ в сучасних наукових дослідженнях

Мета вивчення курсу: формування у аспірантів знань і умінь, пов'язаних з використанням інформаційно-комунікаційних технологій у наукових дослідженнях, поглиблення навичок роботи в текстових та табличних процесорах, розкриття сутнісних аспектів застосування комп'ютерних мереж для завдань пошуку наукової інформації, онлайн-спілкування, ознайомлення з функціональними можливостями програмних засобів, призначених для здійснення наукового аналізу інформації.

Завдання курсу: розкрити роль інформаційно-комунікаційних технологій в наукових дослідженнях; розширити знання та навички аспірантів у сфері використання комп'ютерних мереж; поглибити вміння аспірантів, пов'язані з пошуком інформації в мережі Інтернет та онлайн-спілкуванням; розкрити значення та способи застосування статистичних методів в наукових дослідженнях; виробити навички побудови наукової звітності з використанням сучасних інформаційних технологій.

Змістові модулі:

1. Прикладне програмне забезпечення для оформлення наукової інформації
2. Основи статистичної обробки наукової інформації
3. Комп'ютерні мережі. Глобальна мережа Інтернет

ОК4. Наукова комунікація іноземною мовою (англійська)

Мета вивчення курсу формування у здобувачів третього рівня вищої освіти повного комплексу знань, умінь та навичок, необхідних для проведення наукового дослідження, опрацювання іншомовних джерел і презентації результатів науково-дослідної роботи; підготовка конкурентоспроможних, інтегрованих у світовий науково-освітній простір фахівців ступеня доктора філософії у відповідній галузі наук.

Завдання курсу: ознайомити здобувачів третього рівня вищої освіти з основними лексичними та граматичними особливостями наукового стилю, нормами і правилами наукової комунікації; сформувати у здобувачів уміння щодо мовного оформлення різних за жанрами наукових текстів (монографія, дисертація, автореферат дисертації, тези доповідей, коротка та розширена анотація до наукової розвідки, звіт про наукову роботу, рецензія, відгук тощо) англійською мовою; сформувати у здобувачів навички редагування (саморедагування) наукових текстів різних жанрів; сформувати вміння дискутувати та аргументувати, вести бесіду англійською мовою у межах тематики, передбаченої програмою за відповідним напрямом підготовки здобувачів; сформувати у здобувачів навички перекладу фахових текстів, критичного осмислення їхнього змісту через визначення актуальних ідей, основних термінів і понять; сформувати у здобувачів навички адекватного застосування термінологічного інструментарію для позначення спеціальних понять за темою наукового дослідження; ознайомити здобувачів зі структурою та загальними вимогами до оформлення бібліографічного опису відповідно до ДСТУ, стандарту «Harvard», MLA та APA стилів.

Змістові модулі:

1. English as a «global» language acting as «lingua franca».
2. A Short Guide to Academic Writing Style.
3. Key Stages of Completion a Dissertation and Research Project.

ОК5. Ділова українська мова

Мета вивчення курсу: підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності аспірантів, практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови, що забезпечить професійне спілкування на належному мовному рівні.

Завдання курсу: сформувати чітке й правильне розуміння ролі державної мови в професійній діяльності; забезпечувати досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення; опанувати основну загальнонаукову термінологію; формувати навички оперування фаховою

термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів; опанувати особливості формально-наукової й мовно-прагматичної організації наукового документа; засвоїти різні види наукового дискурсу та усвідомити особливості культури наукової мови.

Змістові модулі:

1. Українська мова – державна мова України.
2. Наукова мова як комунікативний феномен.

Дисципліни циклу професійної підготовки

ОК6. Історія України: сучасне бачення

Мета вивчення курсу: опанувати питання, пов'язані з сучасними підходами до висвітлення історії України, розуміння особливостей історичного процесу в українських землях, теоретичні знання з історіографії ключових проблем історії України.

Завдання курсу: вивчення концептуальних засад, які покладені в основу сучасного бачення історії України, підготовка до застосування отриманих знань в практичній діяльності науковців.

Змістові модулі:

1. Сучасні методологічні засади вивчення історії України.
2. Стародавня історія України в сучасних археологічних дослідженнях.
3. Сучасний погляд на історію України доби середньовіччя та нового часу.
4. Новітня історія України в сучасному дискурсі.

ОК7. Актуальні проблеми української історіографії

Мета вивчення курсу: засвоєння головних здобутків сучасної вітчизняної історичної науки з питань нової та новітньої історії України.

Завдання курсу: історіографічне опанування ключових історіографічних проблем української історії; засвоєння системи історіографічних фактів, які відображають розвиток історичних знань, стосовно головних подій, явищ, процесів української історії; формування історичної культури як частини наукового світогляду і загальної культури майбутнього науковця; вдосконалення навичок та вмій наукового усного та письмового мовлення.

Змістові модулі:

1. Проблеми становлення української історичної науки наприкінці XIX – на початку XX ст.
2. Контroversійні напрями української історіографії (кінець 1920-х – 1980-і рр.).
3. Українська історіографія пострадянської доби. Подолання кризових явищ.
4. Сучасні методологічні підходи у студіях українських істориків.

ОК8. Новітні підходи до методики та методології історичного дослідження

Мета вивчення курсу: формування у аспірантів уявлень про сутність, принципи етику сучасного наукового дослідження, набуття самостійних дослідницьких навичок в межах спеціальності «Історія та археологія», необхідних для підготовки та захисту дисертаційного дослідження.

Завдання курсу: ознайомлення з новітніми підходами до методики та методології історичної науки, формування уявлень про їх еволюцію; засвоєння сучасних нормативних та емпіричних методологічних теорій; формування уявлень про специфіку науково-дослідної діяльності; формування уявлень про етапи кваліфікаційного дослідження, що виникають при підготовці дисертації кандидата історичних наук; окреслення методів сучасних історичних досліджень.

Змістові модулі:

1. Методологія історичних досліджень як основа наукового проекту
2. Аналіз результатів наукових досліджень (розробка проблеми в науці), визначення новизни.
3. Роль і можливості сучасних інформаційних технологій на різноманітних етапах дослідження.

Взаємозв'язок між отриманими компетентностями, досягнутими результатами навчання та навчальними дисциплінами

Шифр навчальної дисципліни або практики	Назва дисципліни	Кредитів ECTS	Семестр	Навчальні цикли та передбачувані програмні результати навчання	Шифри сформованих компетентностей
1	2	3	4	5	6
I. ОBOB'ЯЗKOBІ КОМПОНЕНТИ ОНП					
1.1 Цикл загальної підготовки					
ЗП1	Актуальні проблеми філософії	5	2	<ul style="list-style-type: none"> – знати генезис, розвиток і сутність філософських ідей у всесвітній культурі; – вміти застосовувати філософські методи; – вміти здійснювати аналіз та вирішувати філософські проблеми сучасності. 	ЗК-1, ЗК-2, СК-2, СК-3
ЗП2	Методологія наукової діяльності	4	1	<ul style="list-style-type: none"> – здатність здійснювати пошук інформації в спеціалізованій літературі, використовуючи різноманітні ресурси: журнали, бази даних, онлайн ресурси; – вміти використовувати різноманітні методи наукового дослідження. 	ЗК-1, ЗК-2, СК-2, СК-3, СК-4
ЗП3	ІКТ в сучасних наукових дослідженнях	3	1	– вміти використовувати сучасні ІКТ під час проведенні наукових досліджень.	ЗК-3, СК-1, СК-2, СК-3
ЗП4	Наукова комунікація іноземною мовою	6	2	<ul style="list-style-type: none"> – здатність презентувати результати наукового дослідження усно та письмово англійською мовою; – здатність готувати наукові публікації англійською мовою. 	ЗК-1, ЗК-3, ЗК-4, СК-3
ЗП5	Ділова українська мова	3	2	<ul style="list-style-type: none"> – розуміти роль державної мови в професійній діяльності; – забезпечити досконале володіння нормами 	ЗК-1, ЗК-3, ЗК-4, СК-2, СК-3

				<p>сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення;</p> <ul style="list-style-type: none"> – знати основну загальнонаукову та професійну термінологію; – вміти редагувати, коригувати та перекладати наукові тексти. 	
1.2. Цикл професійної підготовки					
ПП1	Історія України: сучасне бачення	5	1	<ul style="list-style-type: none"> – знати концептуальні засади, дискусійних питань, які покладені в основу сучасного бачення історії України; – вміти аналізувати та посилатися на відповідні історичні джерела, наукові праці, які побачили світ з середини XIX ст.; – вміти презентувати власне наукове дослідження. 	ЗК-2, СК-1, СК-2, СК-3, СК-4
ПП2	Актуальні проблеми української історіографії	5	2	<ul style="list-style-type: none"> – знати найновіший науковий доробок в спеціальній області дослідження; – вміти знаходити, аналізувати та узгоджувати історичні факти у наукових публікаціях та дисертаційних дослідженнях; – вміти здійснювати історіографічний аналіз власного дослідження. 	ЗК-1, ЗК-2, СК-1, СК-2, СК-3, СК-4
ПП3	Новітні підходи до методики та методології історичного дослідження	5	3	<ul style="list-style-type: none"> – здатність використовувати облікову інформацію з архіву, бібліотечні каталоги та найновіші ІКТ-ресурси під час проведення власного дослідження; – здатність знаходити, аналізувати та узгоджувати фактичний матеріал з різних публікацій; 	ЗК-1, ЗК-2, СК-1, СК-2, СК-3, СК-4

				<ul style="list-style-type: none"> – здатність планувати етапи дослідження та розуміти власний внесок в історичну науку. 	
ПП4	Асистентська практика	4	4	<ul style="list-style-type: none"> – вміти організовувати та проводити навчальні заняття з історичних дисциплін; – вміти розробляти навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін; – здатність використовувати результати наукових досліджень при розробці навчально-методичного забезпечення дисциплін; 	ЗК-3, СК-1
	Науково-дослідна практика			<ul style="list-style-type: none"> – вміти представляти результати наукової діяльності в усній і письмовій формі при роботі у вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективах. 	